

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Synopsis Annalium Societatis Jesu In Lusitania

Francus, Antonius

Augustæ-Vindelicorum, M. DCC XXVI.

Annus 1683. Soc. 144.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72313](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72313)

reddebat. Dominicis, festisque diebus expiata conscientia, coelesti pane animam roboravit. Quotidie aderat primo sacrificio, quod fit diluculo in templo nostro, ubi morabatur ad horam ineundi scholas; sub harum finem adfuit missae pro scholasticis auditoribus celebratae. Nemini nocuit, nulliusque corrofit vitam. Si novit scholasticos meretriculis deditos, sine mora curabat, ut e domibus migrarent. Quos punivit scholasticos, exhortabatur ad virtutem. Parem sibi nactus piam conjugem, quae paulo ante maritum suum de vivis excessit. Ambo fuerunt sepulti in templo Collegii B. Virginis sacello à Nivibus. Hiacynthus reliquit Bibliothecae nostrae annum reditum ea lege, ut Collegium de suo aliquid adderet; secus non frueretur legato.

Annus 1683. Soc. 144.

I.

Nihil remiserat pestilens morbus, de quo ante, grassari intra Collegium Mortui Ebo-
Eborense. Quintà Januarii defunctus P. Josephus Quaresma Bejenfis. rae.

Septimà Andreas Giramus scholasticus natus Villavissosae, constantissimus in amore Societatis, à qua eum non poterant avellere matris, & fororum importunae preces. Decimà tertià ejusdem mensis Joannes Nunius scholasticus Serpensis, morte contracta ex assiduitate serviendi ceteris lue implicitis. Vigestimà primà Joannes Carvalius scholasticus Interamaensis, adolescens moribus religiosissimis.

2. Undecimà Februarii P. Didacus Pereira Alvitenfis, nobilis ingenii, & singularis virtutis; Juniorum agebat Ministrum. Sequenti die eorundem in spiritu Praefectus P. Maurus Almeida Alpakenfis: egregiam operam navarat consolando aegrotos. Annis pluribus tradidit moralem scientiam in Fayalensi Collegio. Rector Angrenfis promovit aedificium, atque pulcherrimum scholarum atrium construxit.

3. Aprilis 15. P. Ludovicus Eduardus Ulyssiponensis, Theologus anni quarti, & Magistri tironum socius. Ejus virtutes praeclearas jam vulgavi typis. His victimis placatum genus illud morbi, quod Medicos torfit ignorantes mali radicem, & remedia. Qui deinde sepulti sunt, aliis de causis obivere. Senectute 28. Augusti P. Emmanuel Moralius. Podagra 22. Octobris Michael Gonfalius Coadjutor. Abscessu 20. Novembris P. Emmanuel Cokasius Redondensis: viri omnes boni, & pii. Longa fessus aetate 12. Decembris P. Emmanuel Matius Castelvidensis, integerrimae vitae, cujus virtutes praeco commisi.

4. Decembris 14. ploravit Collegium Rectorem suum P. Emmanuelem P. Emmanuel
Pereiram Doctorem praeclearae sapientiae, natum Arrudae. Theologiam est professus Eborae usque ad primariam cathedram. Veniens Romae ex Comitibus Pereira,
generalibus tulit facultatem ad erigendum in nostro Eborensi templo sodalitium Sodalitas B.
B. Virginis à bona morte. Primus ipse in ea solemnitate verba fecit. Rependit V. à bona
obsequium Virgo mater felice transitu illi concessio; nam stranguriam diebus morte Eborae;
aliquot immaniter contortus toleravit acerbissimos dolores, velut animae purgandae ignem iustitiae: tres dies postremos transegit sine cruciatu: his tranquillissime ad ultimum agonem comparatus. Plurimis elemosynis egenos solebat juvare; eas ipse cum subditis deportavit in carcerem; aliàs ostiatim in sportis eas mendicaverat ad eisdem vinculis succurrendum.

5. Romae 9. Junii ad superam Societatem transiit P. Franciscus Almada P. Franciscus
Assistens, ortus Ulyssipone de primaria regni nobilitate. Captus in bello, Almada,
regebat enim partem equitatus, considerata ex successu parum prospero rerum vanitate, se dicavit Societati, in qua docuit Theologiam usque ad primariam cathedram in Conimbricensi Collegio. Subinde gubernavit tironum domum, & Professam Ulyssiponensem. Semper studuit virtutibus, praecipuis sui contempui, & demissioni.

6. Conim-

Alphonfus
Nogueira.

6. Conimbricæ 13. Aprilis vixit Alphonfus Nogueira Fallensis coadjutor. Annos quatuordecim pharmacopolio providit magnâ cum erga nostros, tum exteros charitate, gratiâq; conversandi methodo. Noctû se fraudabat somno, ut orationi tempus impenderet. Paupertatem eò turabat accuratius, quò plus periculi est administrantibus pecuniam. Vicinus morti, num quid scrupuli eum angeret, interrogatus, nihil, respondit; semper enim meas confessiones obivi, tanquam, illis absolutis, essem moriturus.

Missio in
Masagonia.

7. Mense Julio appulsus est in Masagoniam P. Dominicus Fernandus cum alio sacerdote, ut ibi subsisteret loco eorum, qui erant in regnum venturi. Impigrè, & magno proventu apud indigetes exercuit nostra ministeria. Etenim fuit illi spiritus fervens in declamando adversus corruptos mores sine acceptione personarum. Vix fuit, qui ad ejus pedes conscientiam non exponeret. Nihilominus ob dicendi libertatem à Præfecto apud majores delatus, dum in Lusitaniam rediisset cum socio ægrotante, aliquo tempore privatus est munere concionandi, quod ipse tulit invictâ patientiâ. Postea solitus dicere, non recordari se fecisse aliquid Deo gratis, quàm quæ in Masagonia ad ipsius majorem gloriam, & illius miseræ gentis utilitatem peregisset. Plura de Dominico jam typis vulgavi.

Moritur P.
Carolus Syl-
veira.

8. Loandæ in Angola finem posuit 15. Junii gloriosus pro Dei honore laboribus P. Carolus Sylveira natus in Fayalensi insula. Ab initio vitæ religiôsæ complexus ex animo studia virtutis. Eum præsertim ducebat spiritus in juvandam proximorum salutem, in quam totus incubuit apud Insulanos populares suos. Latoris campi incensus desiderio petivit ardentè in Angolam mitti. Ex insulis ad eam profectus ad diversas Brasiliæ oras vi tempestatum venit. Ubiunque de navi egressus, sine mora tradebat se missioni obeundæ. In Parayba sexdecim moratus dies, totus in concionando, totus fuit in audiendis ad confessionem confluentibus. Idem fecit Pernambuco, & in insula à Conceptione dicta, atque in D. Augustini promontorio.

9. Interim affulsit opportunitas vela in Angolam solvendi. Ibat cum potestate Visitatoris Nostrorum, sed ejus erant curæ salus indigenarum. Duobus annis, & mensibus sex, quibus in ea vixit regione, ter insulam totam Loandæ vicinam excolendo peragravit. Sunt Angolæ mediterranea alienigenis pestilentia, nullis periculis P. Carolus deterritus est. Infinita cremavit gentium idola, & veneficiorum instrumenta. Perniciosâ febre eum implicante, domum reversus, intra septimum diem extinctus fuit. Zelus in eo ardentissimus alios salvandi, & cura indefessa in se excolendo omnibus religiosis virtutibus.

Profecti ad
Indiam.

10. Ad Indiam pauci hoc anno expediti sunt. P. Balthasar Rochia Macaënsis Provinciæ in Europam venerat Procurator. Ternos solum habuit socios, Petrum Burguesium Genuensem, Joannem Antonium Lusitanum, sacerdotes, & Joannem Gonsalvium non sacerdotem.

Moritur Rex
Alphonfus
VI.

11. Duodecimâ Septembris curas mortales reliquit Sintræ Rex Alphonfus hujus nominis sextus. In eo tempore, quo regnavit, colluxerat Dei circa hanc nationem providentia, quòd Rex se permisit regendum comiti Castellæ meliorenti, viro prudentissimo, ac per id tempus de bono communi infinitum merito. Cùm hæc anno 1720. scribuntur, vitam domi suæ cæcus degit in longa & venerabili senectute sanctissimis ornata exemplis.

Moritur Re-
gina Maria
Elisabetha.

12. Decembris 27. obivit Maria Elisabetha de Sabaudia, quæ nupsit Alphonso, sed per Pontificem declarato nullum fuisse matrimonium cum Alphonso contractum, nupsit Petro tunc Principi regenti. Plurimum dilexit Societatem nostram. In templo tironum sacellum à Conceptione exquisito more, & magno sumptu jussit exornari, mente, ut dicunt, ibidem post fata quiescendi. Id postea non visum conveniens Majestati regiæ, quòd in majori ejusdem templi sacello ad latus Evangelii in Mausoleo sint condita Fundatorum ossa. An res ita fuerit, compertum omnino non habui. Sacellum ut indotatum reliquit, sic est in hodiernum diem. Domui donavit legatum pingue. Ob id

id per totam Societatem facta sunt à singulis sacerdotibus duo sacra. Semper usà est Societatis Confessario. Mortuo P. Villio, vocavit è Gallia P. Petrum Pomerum, qui post Reginae mortem, dum vixit ejus Infans filia, eidem fuit à confesionibus. Reginae cadaver tumulatum est in templo monasterii Capuccinarum, quod ipsa suis expensis crexerat.

Annus 1684. Soc. 145.

1. **S**ex trajecerunt ad Indiam: Philippus Solossus, & Franciscus Noelus Belgæ, Profecti ad Indiam. hic rediens in Europam causâ Sinicâ controversiæ de ritibus, modò vivit in patria sua. Joannes Antonius Arnedius, & Raymundus Arxus Aragonnes. Arnedus præclarus fuit apud Tunquineses, veniebat ad Europam magnis de rebus acturus, sed eum interceptit mors in itinere ab India in Lusitaniam. Arxus ratione Sinensium rituum ex Sina migravit Romam, indèque reversus in Aragoniam, ibi decessit. Didacus Vidalius Lusitanus, annis labentibus missus Procurator Japonicæ Provinciæ Romam, in ipso reditu vitâ functus. Hi omnes sacris erant initiati. Emmanuel Martinus scholasticus Veirensis Lusitanus nondum sacerdos.

2. Bejenfis Residentia magnam hoc anno sustinuit procellam ab Archiepiscopo Eborensi. Adivit nostram ædem sacram, & tabernaculum Eucharistiæ lustravit, jussitque inde ferri pyxidem ad templum paræciæ vicinum domui nostræ, causans, sine facultate sua nos illic sedem fixisse, ædemque illam sibi esse subditam. Priori S. Salvatoris tradidit clavem tabernaculi. Reprehensâ fuit facilitas Superioris nostri; aiebant enim nos debuisse Archiepiscopo tabernaculi clavem tradere, nec præjudicium inferre juri, & privilegium à Sede Pontificia Societati concessis. Vexatur Bejenfis Residentia.

3. In Eborensi Collegio 13. Aprilis phthisi contabuit P. Matthæus Carvalius Portimanensis. Semper ejus apud nos mores habitus innocentes. Præscivit tempus mortis suæ, dixitque Ven. P. Joanni Fonseca, ipsum morienti sibi adfuturum. Evenit, ut P. Fonseca è missione redux ad januam Collegii audiret signum campanæ, quo solent vocari ad morientes focii. Sciscitatur, quis esset? auditò nomine, petit in valetudinarium. Adventantem intuetur, & agnoscit Matthæus. Sumpto Crucifixo juvat Fonseca piis verbis ad mortem sanctè obeundam. Obit P. Matthæus Carvalius.

4. Ibidem 28. Julii inter vivos esse desit P. Ludovicus Cardeira Alvi- P. Ludovicus Cardeira. tensis Doctor Theologus. Sacra Biblia exposuerat in Eborensi Academia. Præstanti viguit ingenio, talentoque ad sacras Conciones. Cùm alterius sacre familiæ religiosus sciret Cardeiram apud nos aliqua pati acerba, invitavit, ut Societate desertâ, ad suum transmigraret ordinem; cui ille: volo potius esse sub omnium pedibus in Societate, quàm in alia religione super omnium capita. Exequias illi celebravit in templo nostro amicus ipsius in paucis Augustinus Pimentelius Canonicus Eborensis.

5. In eodem Collegio 24. Octobris P. Simon Teixeira Cratenfis, vir P. Simon Teixeira. ævi veteris, & sine dolo. Romæ vixit annis pluribus, ut comparavit selectam Bibliothecam, quam reliquit Bejenfi Collegio. Nihil magis odio habuit, quàm discordes animos inter viros religiosos. In ejus verbis, ac factis eminebat singularis vitæ innocentia. Rexit Collegium D. Antonii.

6. Bracharæ 30. Aprilis P. Joannes Carvalius Collegii Rector, natus P. Joannes Carvalius. monte majore veteri. Tum Rhetoricam, tum altiores scientias usque ad cathedram primariam Theologiæ cum plausu tradidit Conimbricæ. Sui temporis habitus est præclarus Magister, & Concionator. His adjecit virtutum ornamenta, raram modestiam, singularem mansuetudinem, & patientiam in adversis, quæ non defuerunt, multum orationis studium, infensum odium adversus *Antonius Franco.* **B b b** seipsum,